

Η Αδελφότητα των Απανταχού Παλουμπαίων ευχαριστεί το Γιάννη Παπαχρήστου γιατί με το παρόν άρθρο του κάνει γνωστά σε όλους τους νεότερους Παλουμπαίους τα πρόσωπα και τα γεγονότα που συνέβαλαν ώστε το χωριό μας να αποκτήσει αυτή την ξεχωριστή πλατεία που όλοι απολαμβάνουμε και καμαρώνουμε.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΤΟΥ ΠΑΛΟΥΜΠΑ

Το ιστορικό

Ἡ πλατεία εἶναι τό σπουδαιότερο ἔργο στοῦ Παλούμπα γιατί ἀνέδειξε τό φυσικό πλεονέκτημα τοῦ χωριοῦ, τήν ἀπέραντη θέα.

Ὁ χῶρος πού καταλαμβάνει ἦταν, σχεδόν ὅλος, κῆπος μέ ἀμυγδαλιές, περιμαντρωμένος, τῶν ἀδελφῶν Γιώργη καί Κόλια Πλαπούτα. Πρός βορρᾶν (πρός τήν ἐκκλησία), ἀνάμεσα στόν κῆπο αὐτόν καί στόν κῆπο τῆς Ἑλένης Κατσούλα-Πλαπούτα, ἦταν ἕνας ἐλεύθερος χῶρος, πλάτους τό πολύ ὀκτώ μέτρων, καί αὐτό ἦταν ἡ «Ράχη», τό ἀγνάντιο τοῦ χωριοῦ.

Ἡ κατασκευή τῆς ὠραίας πλατείας εἶναι ἔργο συλλογικό καί ἐπιβάλλεται νά γραφεῖ τό ιστορικό της, πρὸς ἀποφυγή συγχύσεων στό μέλλον.

Κατά τό 1969, ἡ τότε κυβέρνηση (δικτατορική) ἀνήγγειλε ὅτι κατά τό μεθεπόμενο ἔτος 1971 θά ἐορτάζετο πανελληνίως ἡ ἐπέτειος τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821, ἐπί τῆ συμπληρώσει 150 ἐτῶν.

Τότε, ὁ πρόεδρος τῆς «Ἀδελφότητος Παλουμπαίων» Νίκος Νικολόπουλος καί ὁ ἀντιπρόεδρος Πάνος Λαμπρόπουλος σκέφτηκαν (ἢ τοὺς ὑπέβαλε ἄλλος τήν ἰδέα – δέν ἔχει σημασία) νά συμμετάσχει καί τό χωριό μας στόν ἐορτασμό, μέ τήν τοποθέτηση ἐκεῖ τῆς προτομῆς τοῦ στρατηγοῦ τῆς ἐπανάστασης Δημητράκη Πλαπούτα.

Πρὸς τοῦτο ἐπισκέφτηκαν τόν ὑπουργό οἰκονομικῶν Ἀδαμάντιο Ἀνδρουτσόπουλο, ὁ ὁποῖος καί χορήγησε στήν Ἀδελφότητα ποσό τριάντα

χιλιάδων (30.000) δραχμών για τή δαπάνη τής προτομής. Τό έργο άνετέθη στή γλύπτρια Χαριάτη.

Τό έπόμενο έτος 1970 έγιναν άρχαιρεσίες στήν Άδελφότητα καί τό νέο διοικητικό συμβούλιο άπαρτίστηκε άπό τούς: Χρίστο Γιαννουλόπουλο, πρόεδρο, Γιώργο Α. Παπαχρήστου άντιπρόεδρο, Γιάννη Παπαχρήστου (τόν γράφοντα τό παρόν) γενικό γραμματέα, Σπύρο Γκίνη ταμία καί Γιάννη Τσιώκο, Γιάννη Γ. Στασινόπουλο καί Πάνο Λαμπρόπουλο μέλη.

Ο πρόεδρος Χρίστος Γιαννουλόπουλος, άπό τά ιδρυτικά μέλη τής Άδελφότητας, ήταν σημαντική προσωπικότης. Ήταν όδοντογιατρός τό έπάγγελμα, είχε διατελέσει πρόεδρος τοϋ πανελληνίου όδοντοϊατρικού συλλόγου, ήταν πρόεδρος τοϋ έκδρομικού συνδέσμου «Φυσιολάτρης» καί διευθυντής τοϋ όμώνυμου περιοδικού, πρόεδρος τής ένωσης συγγραφέων καί δημοσιογράφων τουρισμοϋ, μέ συγγραφικό έργο.

Ό Γιαννουλόπουλος, λοιπόν, μέ άφορμή τήν προτομή πού ήταν ήδη έτοιμη, σκέφτηκε πόσο ώραίο θά ήταν άν στό χώρο τοϋ κήπου τών άδελφών Πλαπούτα, συνενούμενο μέ τόν έλεύθερο χώρο πού άναφέραμε, έδημιουργείτο μία μεγάλη πλατεία, όπου θά έτοποθετείτο καί ή προτομή τοϋ στρατηγοϋ, για τήν όποία μέχρι τότε δέν είχε γίνει πρόβλεψη. Τά μέλη τοϋ Δ.Σ. άποδέχτηκαν εύχαρίστως τήν έμπνευση τοϋ προέδρου.

Έγινε κρούση στους άδελφούς Πλαπούτα για τήν παραχώρηση τοϋ κήπου, αλλά ύπήρξε άρνηση έκ μέρους τους. Τοϋτο δέν είναι μεμπτό, άφοϋ έπρόκειτο για άρκετή έκταση στό κέντρο τοϋ χωριοϋ, μέ οικονομική άξία.

Ό πρόεδρος όμως Χρ. Γιαννουλόπουλος καί ό ταμίας Σπ. Γκίνης (ό Σπύρος ζεϊ) δέν ήσαν άπό τούς άνθρώπους πού εύκολα παραιτούνται άπό μία έπιδίωξη. Έπέμεναν μετά φορτικότητος νά ζητούν τήν παραχώρηση τοϋ κήπου, ό Γιαννουλόπουλος άπό τό Γιώργη Πλαπούτα καί ό Γκίνης άπό τόν Κόλια. Οί τελευταίοι (Γκίνης-Κόλιας) ήσαν γείτονες στήν Άθήνα καί συνδέονταν με οίκογενειακή φιλία.

Τελικώς ό Κόλιας εκάμφθη καί έδήλωσε στον Σπύρο ότι παραχωρεί στήν Κοινότητα τό μερίδιό του άπό τόν κήπο. Ό γράφων θυμάται ότι όταν τήν άλλη ήμέρα ό Γκίνης έφερε στό συμβούλιο τήν έγγραφη δήλωση τοϋ Κόλια, ό

Γιαννουλόπουλος ένθουσιασμένος τοῦ εἶπε: «Σπύρο, καλύτερο νέο δέν μποροῦσα νά ἀκούσω».

Μετά τή δήλωση τοῦ Κόλια, ἐνέδωσε καί ὁ Γιώργης στίς παρακλήσεις τοῦ Γιαννουλόπουλου καί ὁ χῶρος περιήλθε στήν Κοινότητα.

Ἡ παραχώρηση στήν Κοινότητα (δωρεάν) τοῦ κήπου ἀπό τοὺς ἀδελφούς Πλαπούτα ὑπῆρξε θεμελιώδους σημασίας, διότι ἡ τοποθεσία εἶναι μοναδική καί ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκεῖ πλατεία εἶναι ἀπό τίς καλύτερες στήν Πελοπόννησο. Εὐχαριστίες λοιπόν ὀφείλουν οἱ Παλουμπαῖοι στοὺς ἀδελφούς Γιώργη καί Κόλια Πλαπούτα, καθώς καί στήν Ἑλένη Πλαπούτα-Κατσούλα.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς δαπάνης δέν χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια. Γενικός Γραμματέας τοῦ ὑπουργείου δημοσίας τάξεως ἦταν τότε ὁ συνταγματάρχης Λαδᾶς (ίσχυρός ἄνδρας τοῦ καθεστώτος), ὁ ὁποῖος καταγόταν ἀπό τό Δυρράχι Μεγαλοπόλεως. Μέ τόν Λαδᾶ ἦταν συμμαθητής στό γυμνάσιο τῆς Καλαμάτας ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀδελφότητας Γιώργος Παπαχρήστου, δικηγόρος τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ δύο συμμαθητές ἦσαν φίλοι καί διετήρησαν τή φιλία τους, πού τήν ἐνίσχυαν καί οἱ κοινές πολιτικές πεποιθήσεις τους.

Ἐπισκέφτηκε λοιπόν ὁ Γιώργος τόν Λαδᾶ καί τοῦ ἔθεσε τό ζήτημα τῆς πλατείας καί τῆς προτομῆς. Ὁ Λαδᾶς προθύμως ὑπεσχέθη νά δώσει τή σχετική ἐντολή στή Νομαρχία Ἀρκαδίας νά προχωρήσει στό ἔργο.

Τό εὐχάριστο νέο ἀνεκοινώθη στοὺς πατριῶτες στήν Ἀθήνα καί στό χωριό. Τότε ὁ Κώστας Καραπαναγιώτης, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀξιωματικός τῆς ἀστυνομίας στήν ἀσφάλεια καί εἶχε ὑπηρεσιακή ἐπαφή μέ τόν Λαδᾶ, τηλεφώνησε στον πρόεδρο Γιαννουλόπουλο καί τοῦ πρότεινε νά τόν παρουσιάσει στόν Λαδᾶ. Ἔβαλε τά καλά του ὁ Γιαννουλόπουλος καί ἐπεσκέφθη μέ τόν Καραπαναγιώτη τόν Λαδᾶ, ὁ ὁποῖος καί ἐπανέλαβε τήν ὑπόσχεσή του γιά τήν ἀνάληψη τοῦ ἔργου ἀπό τή νομαρχία.

- **Παρένθεση**: Οἱ δικτάτορες κατεῖχαν τήν ἐξουσία μέ τήν ἐπιβολή τῶν ὀπλων. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει ὅτι δέν ἐπιζητοῦσαν τή λαϊκή ἀποδοχή. Ἐπεδίωκαν τήν ἐπαφή μέ κοινωνικούς φορεῖς (συλλόγους κ.λπ.) γιά νά ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ λαός τοὺς θέλει. Κλείνει ἡ παρένθεση.

Έγιναν και άλλες επιβοηθητικές ενέργειες από τον αντιπρόεδρο Παπαχρήστου προς τον νομάρχη Αρκαδίας Αργυριάδη και τον διαδεχθέντα αυτόν Ανδριανόπουλο, Καλαματιανό.

Η κατασκευή της πλατείας έγινε με την παρακολούθηση και υποβοήθηση της Αδελφότητας και της Κοινότητας. Πρόεδρος της Κοινότητας ήταν ο Μητρος Γκίνης και σέ αυτόν έπεσε τό περισσότερο βάρος, αφού αυτός ήταν επί τόπου.

Πάντως είχε κινητοποιηθεί ολόκληρο τό συμβούλιο της Αδελφότητος. Αναφέρω ένα χαρακτηριστικό περιστατικό:

Μας είχαν στείλει από τό χωριό τίς διαστάσεις τηςτσιμεντένιας στήλης όπου θά έτοποθετείτο ή προτομή τοϋ στρατηγοϋ. Κόψαμε τίς μαρμάρινες πλάκες γιά τήν έπικάλυψη σέ ένα μαρμαρογλυφεϊο και ναυλώσαμε μιά μοτοσυκλέτα μέ καλάθι στό πλάι νά τίς μεταφέρει στοϋ Παλούμπα. Ήταν τέλη Μαΐου και ή τελετή τών έγκαινίων είχε όριστεί γιά τίς 6 Ίουνίου. Τόν πρόεδρο Γιαννουλόπουλο τόν είχε καταλάβει άγωνία γιά τό αν θά είναι όλα έτοιμα μέχρι τίς 6 Ίουνίου. Άποφάσισε λοιπόν νά πάει στό χωριό μέ τήν μοτοσυκλέτα, γιά νά συντονίσει τίς ενέργειες. Λογαριάστε: Τό ταξείδι γιά τοϋ Παλούμπα διαρκούσε ώρες. Η μοτοσυκλέτα, ντούκου ντούκου ντούκου, είχε νά περάσει τόν άργολικό κάμπο, νά σκαρφαλώσει στόν Άχλαδόκαμπο και νά χοροπηδήσει στίς λακκούβες τοϋ χωματόδρομου Ζάτουνα–Παλούμπα. Και ό έβδομηνταδυάχρονος Γιαννουλόπουλος, καβάλα στήν μοτοσυκλέτα πίσω από τόν οδηγό, νά πυρπολείται από τόν ήλιο και νά καίγεται στόν άστράγαλο τοϋ ενός ποδιου (ήταν και κοντός) από τήν εξάτμιση της μοτοσυκλέτας, πού τοϋ προξένησε έλαφρό έγκαυμα.

Η τελετή τών έγκαινίων της πλατείας στίς 6 Ίουνίου 1971, ήταν λαμπρή. Έγινε δοξολογία στον Αγιώργη, μέ τόν δεσπότη, παπάδες και ψάλτες από τήν Άθήνα και τόν Πύργο. Πολλοί έπίσημοι, νομαρχαϊοι, στρατηγοί κ.ά. Έξεφωνήθησαν λόγοι και ήθοποιός τοϋ Έθνικοϋ Θεάτρου άπήγγειλε δημοτικά ποιήματα γιά τόν κλεφταρματωλό Κόλια και τά παιδιά του. Τά άποκαλυπτήρια της προτομής έκανε ό Λαδās. Έγινε παρέλαση τών σχολείων μέ προπορευόμενη τήν στρατιωτική μπάντα από τήν Τρίπολη. Μαθητές και μαθήτριες τοϋ γυμνασίου Δημητσάνης μέ έθνικές ένδυμασίες χόρεψαν δημοτικούς χορούς υπό τούς ήχους της μπάντας. Συνεργείο της τηλεόρασης έπαιρνε σκηνές. Είχε έλθει κόσμος από

τά γύρω χωριά. Από τήν Ἀθήνα εἶχαν ἔλθει τρία πούλμαν. Τό ἓνα τῆς Ἀδελφότητος, τό ἄλλο τοῦ «Φυσιολάτρη» καί τό ἄλλο τῆς περιηγητικῆς λέσχης Ἀμαρουσίου.

Μέ τό τελετουργικό λοιπόν τά πήγαμε καλά. Μέ τό φαγητό, ὅμως, τά θαλασώσαμε. Εἶχε ψῆσει στή σούβλα ἡ κοινότητα ὀκτώ ἀρνιά (μέ ἔξοδα τῆς Ἀδελφότητος) γιά νά φᾶνε οἱ ξένοι. Κατά τη διανομή ἐπεκράτησε ἀταξία, μέ ἀποτέλεσμα ἄλλοι νά φᾶνε τοῦ σκασμοῦ καί ἄλλοι νά μείνουν νηστικοί.

Κατά τό ἐπόμενο ἔτος, ἡ Ἑλένη Πλαπούτα-Κατσούλα ἐδώρησε στήν κοινότητα καί τό ὑπόλοιπο τοῦ κήπου της –ἓνα μέρος εἶχε παραχωρήσει τό 1963 γιά τό μνημεῖο τῶν πεσόντων– καί ἐπεξετάθη ἡ πλατεία. Τό ἔργο ἔκανε ἡ κοινότητα μέ πρόεδρο τόν Μῆτρο Γκίνη. Τό τσιμέντο (50 σάκκοι) γιά τήν τοιχοποιία στήριξης εἶχε προσφέρει τό ἐργοστάσιο «ΤΙΤΑΝ», μέ τή μεσολάβηση τοῦ ἀστυνόμου Καραπαναγιώτη.

Τίς μουριές πού σκιάζουν τό καλοκαίρι τήν ἀνατολική πλευρά τῆς πλατείας, καθώς καί τίς κουτσουπιές στή νοτιοδυτική γωνιά καί πλησίον τοῦ ἠρώου, ἔφερε καί ἐφύτεψε ὁ Ἄγγελος Παπαχρήστου ἀπό τήν Πάτρα.

Ἡ πλακόστρωση τῆς πλατείας ἔγινε ἀργότερα ἀπό τόν δῆμο Ἡραίας, ἐπί δημαρχίας Σταύρου Χριστόπουλου.

Σεπτέμβριος 2016 – Γιάννης Παπαχρήστου